

UŽSIENIO KALBA (ANGLŲ)

Vertinimo instrukcija

(pakartotinė sesija)

2014 m. valstybinio brandos egzamino užduotis

I. LISTENING PAPER (30 points)

- Spausdintinėmis raidėmis parašyti atsakymai priimtini.

Part 1 (6 points)

1 – B; 2 – B; 3 – C; 4 – C; 5 – A; 6 – B

Part 2 (6 points)

7 – F

8 – F

9 – T

10 – T

11 – F

12 – T

Part 3 (4 points)

13 – A; 14 – C; 15 – B; 16 – B

Part 4 (9 points)

17 – behavioural / behavioral

18 – fans

19 – citizens / citisens

20 – impact

21 – decrease / dicrease

22 – pressure / presure

23 – inefficient / unefficient / ineficient

24 – well-being / well being / wellbeing

25 – speed

Part 5 (5 points)

26 – E

27 – B

28 – G

29 – C

30 – F

II. READING PAPER (30 points)

- Spausdintinėmis raidėmis parašyti atsakymai priimtini.

Part 1 (4 points)

31	32	33	34
F	B	D	C

Part 2 (8 points)

- 35 – problem
 36 – living
 37 – attractive
 38 – leave
 39 – traditional
 40 – freedom
 41 – stuck
 42 – rules

Part 3 (8 points)

43	44	45	46	47	48	49	50
K	C	F	H	D	E	I	G

Part 4 (10 points)**a) (3 points)**

51 – B; 52 – C; 53 – C

b) (7 points)

54. extinction(s) / dying
 55. translation
 56. revitalize
 57. indigenous
 58. globally
 59. transmit
 60. recognized

III. WRITING PAPER (40 points)**Letter (16 points)**

You got a letter from your friend Andrew, who wants to spend a week of his summer holidays in Lithuania.

Write a letter to him. In your letter

- thank your friend for his letter;
- ask about his plans in Lithuania;
- give advice about what to do (give and describe at least two ideas).

You should write **100–120 words**.

Turinys:

- Visa užduoties atliktis vertinama 0 taškų, jei teksto turinys neatitinka nurodytos temos / situacijos.

Struktūra:

- Tinkamai įformintas laiškas turi turėti laiško baigiamąjį sakinį (angl. *closing statement*, e. g. *I can't wait to hear from you*) ir atsisveikinimo frazę (angl. *signing off*, e. g. *Yours,*).

Apimtis:

- Laiške, jei teksto apimtis mažesnė negu 100 žodžių, t. y.: 99–84 žodžiai – atimamas 1 taškas iš bendros taškų sumos; 83–67 žodžiai – atimami 2 taškai; 66–50 žodžių – atimami 3 taškai; 49 ir mažiau – užduotis vertinama 0.

Asmeninio laiško vertinimo skalė (16 taškų)**PRITAIKYTA 2014 M. UŽDUOČIAI**

Kriterijai	Taškai	Aptartys
Turinys	4	Tinkamai realizuotos visos užduotyje nurodytos komunikacinės intencijos . Laisvai ir išsamiai perteikiama informacija, pasakojama ar apibūdinama. Mintys rišlios . Pateiktos dvi veiklos ir jas apibūdinančios detalės.
	3	Dauguma komunikacinių intencijų realizuotos sėkmingai . Informacija dažniausiai perteikiama tiesmukai ir paprastai . Mintys gana rišlios . Pateiktos dvi veiklos, bet plačiau apibūdinta tik viena veikla arba dvi veiklos komentuojamos gana siaurai, tačiau akivaizdus bandymas kurti deskriptyvų tekstą.
	2	Dauguma komunikacinių intencijų realizuotos , bet ne visada sėkmingai . Informacija perteikiama gana apibendrintai , dažnai nepakanka detalių , todėl ją galima įvairiai interpretuoti. Kai kurios mintys nerišlios . Veiklos tik minimos, tačiau nėra jų detalesnio aprašymo.
	1	Komunikacinės intencijos realizuotos tik iš dalies . Pasitaiko nukrypimų nuo temos . Pasitaiko paminėtų , bet neišplėtotų intencijų. Mintis gali būti sunku suprasti dėl nepakankamo rišlumo . Veiklos tik minimos, tačiau nėra jų detalesnio aprašymo.
	0	Užduoties tikslas nepasiekiamas. Komunikacinės intencijos iš esmės nerealizuojamos . Minčių raiška netiksli ar nepakankama , mintys nerišlios .

Kriterijai	Taškai	Aptartys
Teksto struktūra. Forma	4	Turinys išdėstytas nuosekliai ir logiškai . Teksto siejimo žodžiais pavieniai elementai veiksmingai jungiami į rišlią grandininę minčių seką. Laiškas tinkamai suskirstytas į pastraipas ir įformintas.
	3	Beveik visas turinys išdėstytas nuosekliai ir logiškai . Teksto siejimo žodžiais pavieniai elementai jungiami į grandininę seką. Laiškas tinkamai suskirstytas į pastraipas. Visas tekstas vienos pastraipos, bet rašoma rišliai. Gali pasitaikyti įforminimo trūkumų : gali nebūti baigiamojo sakinio arba atsisveikinimo frazės.
	2	Beveik visas turinys išdėstytas nuosekliai . Teksto siejimo žodžiai kartais vartojami netinkamai ar jų trūksta . Kai kurios pastraipos išskirtos netinkamai, pasitaiko įforminimo trūkumų .
	1	Turinys išdėstytas neusekliai . Teksto siejimo žodžių vartojama per daug arba per mažai , gali būti klystama (teksto siejimo žodžiai vartojami netinkamai). Skirstymas į pastraipas netinkamas (kiekvienas sakinyš rašomas naujoje eilutėje), pasitaiko įforminimo trūkumų .
	0	Turinys išdėstytas neusekliai . Teksto siejimo žodžiai vartojami mechaniškai, dažnai netinkamai ir (arba) išvis nevartojami . Teksto struktūra ir įforminimas netinkami .
Leksinių ir gramatinių formų bei struktūrų įvairovė. Registas	4	Bendrojo ir teminio žodyno mokama užtekinai , kad pavyktų paaiškinti svarbiausius dalykus. Dažniausiai vartojama laiško temos ir bendroji leksika , vyrauja paprastos leksinės ir gramatinės struktūros, pasitaiko viena kita sudėtingesnė struktūra ar retesnis žodis . Nuosekliai laikomasi neutralaus ar neoficialaus, ar familiaraus registro. Užduoties paskutinioji komunikacinė intencija įvardyta kitais žodžiais negu užduotyje.
	3	Bendrasis ir teminis žodynas vidutiniškas , tačiau kartais jo nepakanka detalėms apibūdinti . Vartojamos tik paprastos leksinės ir gramatinės struktūros, dažniausia kasdienė leksika. Vienas kitas žodis pažeidžia registro vientisumą . Paskutinioji komunikacinė intencija įvardyta kitais žodžiais negu užduotyje.
	2	Bendrojo ir teminio žodyno užtenka asmeninėms mintims reikšti. Vyrauja paprastas kasdienis žodynas ir paprastos leksinės ir gramatinės struktūros. Gali būti sunku apibūdinti teksto registrą, nes jam trūksta vientisumo , vartojami kelių skirtingų registrų (oficialaus ir neoficialaus) žodžiai . Paskutinioji intencija beveik nesiskiria nuo užduoties leksikos.
	1	Žodynas ribotas: kartojama ta pati leksika ir gramatinės struktūros. Vartojami kasdieniai žodžiai, nesudėtingos struktūros ir bendros frazės . Gali būti sunku apibūdinti registrą, nes jo raiška neusekli arba nepakankama . Dažnai vartojami registro požiūriu atsitiktiniai žodžiai . Paskutinioji intencija nesiskiria nuo užduoties leksikos.
	0	Žodynas labai ribotas arba jo nepakanka , norint įvertinti tekstą pagal šį kriterijų. Jį sudaro pavieniai pagrindiniai žodžiai ir frazės . Nuolat painiojama skirtingų registrų leksika arba registas yra netinkamas .
Leksinių ir gramatinių struktūrų taisyklingumas. Rašyba ir skyryba	4	Pasitaiko nedidelių (dažniausiai rašybos ir (arba) skyrybos) klaidų (pvz. 0–4 klaidos), bet visuomet aišku , kas norėta pasakyti.
	3	Dažniausiai klystama vartojant sudėtingas struktūras (pvz. 5–8 klaidos), bet aišku , kas norėta pasakyti.
	2	Nuolat klystama vartojant tiek sudėtingas, tiek paprastas struktūras (pvz. 9–12 klaidų), bet klaidos netrukdo suprasti minties .
	1	Daroma daug klaidų vartojant tiek sudėtingas (jei jų yra), tiek paprastas struktūras (pvz. 13–15 klaidų). Klaidos kartais trūkdo suprasti mintį .
	0	Dažnai daroma net elementariausių klaidų (pvz. 16 ir daugiau klaidų). Dėl klaidų arba dėl to, kad nepakanka teksto, gali būti sunku suprasti, kas norėta pasakyti .
Iš viso taškų	16	

Essay (24 points)

You are going to write an essay on the topic:

*Some people think that discipline is great value for almost everybody.
Do you agree or disagree that strict discipline has a positive effect on young people?*

*In your essay, give at least **two arguments** to support your opinion.*

*You should write **180–230 words**.*

Turinys:

- Visa užduoties atliktis vertinama 0 tašku, jei teksto turinys neatitinka nurodytos temos / situacijos.
- Rašinio įžangoje kandidatas turi pateikti tezės teiginį (angl. *thesis statement*), kuris atsako į klausimą „do you agree or disagree“.
- Dėstymo dalyje kandidatas gali pateikti argumentų **PRIEŠ** ir/arba **UŽ**. Dėstyme gali būti daugiau negu dvi pastraipos, bet visos turi būti tinkamai išplėtos.
- Išvadose kandidatas kitais žodžiais išreiškia savo nuomonę (angl. *restatement of the thesis statement*) ir apibendrina savo mintis.

Struktūra:

- Teksto rišlumas kuriamas ne tik sakinio pradžioje vartojant dažniausius jungtukus (*firstly, secondly, to sum up* ir pan.). Pastraipa gali prasidėti teiginiu, kuris vėliau sėkmingai plėtojamas vartojant teksto siejimo žodžius tarp sakinių.

Apimtis:

- Rašinyje, jei teksto apimtis mažesnė negu 180 žodžių, t. y.: 179–162 žodžiai – atimamas 1 taškas iš bendros taškų sumos; 161–144 žodžiai – atimami 2 taškai; 143–126 žodžiai – atimami 3 taškai; 125–108 žodžiai – atimami 4 taškai; 107–90 žodžių – atimami 5 taškai; 89 ir mažiau žodžių – užduotis vertinama 0.

Rašinio / esė vertinimo skalė (24 taškai)**PRITAIKYTA 2014 M. UŽDUOČIAI**

Kriterijai	Taškai	Aptartys
Turinys	5	Visas turinys atitinka temą. Mintys reiškiamos aiškiai, pakanka detalių. Į temą atsakoma išsamiai . (Pateikiami argumentai iliustruoja įvairias gyvenimo sritis, pvz. švietimą, darbo rinką, asmenybės tobulėjimą, laisvalaikį ir sportą.) Svarbiausios mintys išplečiamos ir grindžiamos tinkamomis detalėmis bei pavyzdžiais.
	4	Visas turinys atitinka temą. Į temą atsakoma gana išsamiai . Mintys beveik visada reiškiamos aiškiai , dažniausiai pakanka jas pagrindžiančių detalių ir pavyzdžių.
	3	Turinys iš esmės atitinka temą. Kartais mintys reiškiamos netiksliai ir (arba) apibendrintai . Dauguma minčių išplečiamos, tačiau jas pagrindžiančios kai kurios detalės gali būti netinkamos ar jų nepakanka .
	2	Beveik visas turinys atitinka temą, gali pasitaikyti nukrypimų nuo temos . Mintys reiškiamos tiesmukai ir paprastai , tačiau jos yra rišlios (koherentiškos). Mintis pagrindžiančios detalės ir pavyzdžiai gali būti netinkami ar jų akivaizdžiai stokojama .
	1	Dalis turinio atitinka temą. Mintys reiškiamos suprantamai , tačiau pasitaiko nerišlių minčių . Pagrindinės mintys gali būti painiojamos su jas pagrindžiančiomis detalėmis ar pavyzdžiais . Kartais mintis gali nutrūkti.
	0	Visas turinys neatitinka temos ar jo trūksta , kad būtų galima tekstą įvertinti pagal šį kriterijų. Dažnai mintis sunku suprasti , jos gali būti nerišlios . Mintis pagrindžiančios detalės ir pavyzdžiai dažniausiai netinkami ar jų nėra .

Kriterijai	Taškai	Aptartys
Teksto struktūra	5	Turinys dėstomas logiškai ir nuosekliai . Visuomet išryškinamos svarbiausios mintys ir jas pagrindžiančios detalės. Veiksmingai vartojami įvairūs teksto siejimo žodžiai ir aiškiai parodomos minčių sąsajos . Tekstas tinkamai suskirstytas į pastraipas.
	4	Turinys dėstomas logiškai ir nuosekliai . Beveik visuomet išryškinamos svarbiausios mintys ir jas pagrindžiančios detalės. Vartojama teksto siejimo žodžių, parodomas minčių sąsajos, nors ne visada veiksmingai . Tekstas tinkamai suskirstytas į pastraipas.
	3	Turinys dėstomas gana logiškai, kartais nuoseklus dėstymas gali būti pažeidžiamas. Svarbiausios mintys kartais tinkamai neišryškinamos. Tekstas dažniausiai rišlus (kohezijos požiūriu), nors gali pasitaikyti nesusietų minčių . Skirstymas į pastraipas suprantamas, bet ne visada tinkamas .
	2	Turinio loginė seka dažnai nenuosekli . Svarbiausios mintys ne visada tinkamai išryškinamos . Pavieniai elementai dažniausiai jungiami į grandininę minčių seką. Skirstymas į pastraipas kartais netinkamas .
	1	Turinys dėstomas gana padrikai, sunku įžvelgti loginę seką ir pagrindinių minčių dėstymo nuoseklumą. Teksto siejimo žodžių vartojama per daug, per mažai arba jie vartojami iš esmės klaidingai . Skirstymas į pastraipas dažnai netinkamas arba tekstas nesuskirstytas į pastraipas.
	0	Loginė teksto seka netinkama arba jos nesilaikoma , nuoseklumą gali būti sunku nustatyti dėl nepakankamos teksto apimties. Teksto siejimo priemonės vartojamos netinkamai arba jų beveik nėra . Tekstas į pastraipas nesuskirstytas arba tai daroma netinkamai .
Leksinių ir gramatinių formų bei struktūrų įvairovė. Registas	5	Bendrasis ir teminis žodynas pakankamai platus , mintys formuluojamos įvairiai . Laisvai perfrazuojama siekiant išvengti pasikartojimo. Dažnai vartojami retesni žodžiai ir sudėtingesnės leksinės ir gramatinės struktūros. Tinkamai vartojamas neutralus (arba pusiau oficialus) registas.
	4	Bendrasis ir teminis žodynas pakankamai platus . Kartais bandoma perfrazuoti siekiant išvengti pasikartojimo, bet gali pasitaikyti klaidų. Vartojami retesni žodžiai ir sudėtingesnės leksinės ir gramatinės struktūros. Tinkamai ir nuosekliai vartojamas neutralus (arba pusiau oficialus) registas.
	3	Bendrasis ir teminis žodynas gana platus , tačiau dėl žodyno spragų ne visuomet tiksliai išreiškiama mintis ar apibūdinama detalė. Vyrauja kasdienė leksika , pasitaiko vienas kitas retesnis žodis ar sudėtingesnė leksinė ir gramatinė struktūra. Pasitaiko nedidelių formulavimo klaidų, tačiau jos iš esmės nepažeidžia neutralaus (ar pusiau oficialaus) registro vientisumo.
	2	Žodyno pakanka , kad pavyktų paaiškinti svarbiausius dalykus . Dėl žodyno spragų gali nepavykti tiksliai išreikšti vienos kitos minties ar apibūdinti detalių. Iš esmės apsiribojama dažniausia kasdiene leksika , vyrauja paprastos leksinės ir gramatinės struktūros, gali pasitaikyti vienas kitas retesnis žodis ar sudėtingesnė leksinė ir gramatinė struktūra. Ne visada laikomasi neutralaus (ar pusiau oficialaus) registro, pasitaiko kelių skirtingų registrų žodžių.
	1	Žodynas ribotas . Jo pakanka kai kurioms pagrindinėms asmeninėms mintims reikšti, tačiau dėl akivaizdžių žodyno spragų gali nepavykti apibūdinti detalių ir išreikšti kai kurių minčių. Vyrauja paprastas kasdienis žodynas, bendros frazės bei paprastos leksinės ir gramatinės struktūros . Gali būti sunku apibūdinti registrą, nes jo raiška nenuosekli arba nepakankama . Dažnai vartojami registro požiūriu atsitiktiniai žodžiai.
	0	Žodynas labai ribotas arba nepakankamas , norint įvertinti tekstą pagal šį kriterijų. Jį sudaro paprasti dažniausi pavieniai žodžiai ir frazės . Painiojama skirtingų registrų leksika , neatsižvelgiama į žodžių stilistinius ypatumus arba registas yra netinkamas .

Kriterijai	Taškai	Aptartys
Leksinių ir gramatinių struktūrų taisyklingumas	5	Pasitaiko nedidelių klaidų (pvz. 1–3), bet visada aišku , kas norėta pasakyti.
	4	Pasitaiko nedidelių klaidų (pvz. 4–6), dažniausiai vartojant sudėtingesnes struktūras , kai kurios kartojami, tačiau jos netrukdo suprasti minties.
	3	Dažniau klystama vartojant sudėtingesnes struktūras , viena kita klaida daroma paprastose struktūrose . Klaidos (pvz. 7–9) netrukdo suprasti, kas norėta pasakyti.
	2	Daroma klaidų vartojant ties sudėtingas , ties paprastas struktūras (pvz. 10–12 klaidų). Visas tekstas iš esmės suprantamas , tačiau kartais gali būti sunku suprasti mintį .
	1	Daroma daug klaidų vartojant ties sudėtingas (jei jų yra), ties paprastas struktūras (pvz. 13–14), bet beveik visos mintys suprantamos . Klystama vartojant paprastas leksines ir gramatines struktūras.
	0	Daroma daug net elementariausių klaidų . Dėl klaidų (pvz. 15 ir daugiau) ar nepakankamo teksto gali būti sunku suprasti , kas norėta pasakyti.
Rašyba ir skyryba	4	1–2 rašybos ir (ar) skyrybos klaidos.
	3	3–4 rašybos ir (ar) skyrybos klaidos.
	2	5–7 rašybos ir (ar) skyrybos klaidos.
	1	8–9 rašybos ir (ar) skyrybos klaidos.
	0	10 ir daugiau rašybos ir (ar) skyrybos klaidų.
Iš viso taškų	24	

Klaidų žymėjimo simboliai rašymo užduotyse

Kriterijus	Simolis	Klaidų žymėjimo simbolių paaiškinimai
Turinys	Rel	angl. <i>content (ir)relevance</i> , nukrypimai nuo turinio, užduoties neatitinkantis tekstas.
Teksto struktūra	Org	angl. <i>organisation</i> , taip žymimos visos teksto siejimo priemonių vartojimo klaidos: netinkamas pastraipų skirstymas, kohezijos (teksto rišlumo) klaidos.
Registas	Reg	angl. <i>register</i> , neleistini registro vientisumo pažeidimai.
Leksinių ir gramatinių formų bei struktūrų taisyklingumas	Gr	angl. <i>grammatical error</i> , visos gramatinės klaidos: veiksmažodžių laikai, prielinksniai, artikkeliai, įvardžiai, veiksnio-tarinio derinimas, vienaskaitos / daugiskaitos klaida, žodžių tvarka, kalbos dalis, supinklinta gramatinė raiška ir t. t.
	Voc.	angl. <i>lexical error</i> , visos leksinės klaidos: kolokacijos, žodžių reikšmės klaidos, frazinių veiksmažodžių klaidos, neteisingai vartojamas žodis, trūksta žodžio, nereikalingas žodis, supinklinta leksinė raiška ir pan.
Rašyba ir skyryba	Sp	angl. <i>spelling</i> , rašybos klaidos ir <i>capitalisation</i> , didžiųjų raidžių rašymas, neteisingas apostrofo įrašymas (pvz. žodyje <i>can't n</i> ir <i>t</i> raidės sujungiamos).
	P	angl. <i>punctuation</i> , skyrybos klaidos.
	~	angl. <i>same mistake</i> , pasikartojančios klaidos.

KLAUSYMO TESTO TEKSTAI

Part 1. *You will hear people speaking in six different situations. For questions 1–6, choose the best answer, A, B or C. There is an example (0). You will hear each situation twice. You now have 15 seconds to review the task.*

Example (0)

Fancy earning £11,000 to stay in bed and do nothing? Nasa might want to hear from you. For 70 days volunteers will be allowed to read, watch television or even carry on with their normal job. There is, however, one catch: they won't be allowed to leave their bed at all. Following their period of bed rest, participants will carry out a series of exercises such as squatting and walking-all while-still horizontal.

ONE

And now the weather forecast. You can expect it to be overcast for most of Saturday. However, things might change by Saturday evening with a wind front moving in and bringing fair skies. Yet, in the evening, we can expect light scattered showers bringing slightly cooler temperatures but this rain will change into drizzle on Sunday morning.

TWO

We are happy to announce a new opportunity for your Scouts – a chance to join our revitalized National Scout Camp for 2014! This year, as usual, we're opening up registration to Boy Scouts, age 14 or older. We're doubling our Camp to 50 youth and 6 adults. The total cost to attend \$ 320 excludes all transportation fees and meals.

THREE

To all passengers for flight BA 717 to Lisbon. Due to technical problems the flight has been delayed for two and a half hours and will not take off at the expected time of 13.40. Boarding is expected to start half an hour before take-off. Take-off is expected at 16.10. We apologise for this delay.

FOUR

Attention Students! TEACH is currently recruiting for their University Student Ambassador Programme, which gives students an opportunity to gain experience in an international charity while studying. If you are willing to be part of a vibrant team and develop new skills such as volunteer management, which looks fantastic on your CV, join us.

FIVE

Our producers come from within a 40 mile radius of the market site. All produce should be GM free and grown or produced using a minimum amount of pesticides or fertilisers. All stalls of the market should sell only their own produce and those staffing the stall should be involved in some way with the production of the food so that they could tell their customers about their homegrown produce.

SIX

It's one of the most powerful movies you'll see coming from Hollywood. There wasn't much of a story, dialogues were predictable and unrealistic, yet the experience you have watching it is incredible. My heart was beating. I'm usually not a big fan of 3D movies, but for the first time, the technology didn't distract me.

Part 2. You will hear an interview with a big wave surfer Laird Hamilton. For questions 7–12, choose the correct answer and mark it T (true) or F (false). There is an example (0). You will hear the recording twice. You now have 15 seconds to review the task.

Hi, Laird. Thanks for being here today. So, you've spoken before on the importance of early rising. What does it do for you?

I get up in the dark and watch the sunrise, doing some solar gazing is a great way to start a morning. I think you should be interactive with your surroundings.

And what's your routine like?

I can't imagine my morning without a cup of coffee. I start my day with quite a bit of water. I prefer with lemon and salt, then I'll move in to some kind of stimulant, espresso or coffee, coconut oil, that kind of stuff.

And how do you prepare for the season?

Summer time is our pre-season, getting ready for the winter. I have a tendency to get into a stricter regimen of working out – gym training every other day, some kind of pool training, biking, running. I'll always change my program and take advantage of the waves, because they're rare at that time.

What's your attitude to the ocean?

The ocean gives me solitude – there's no access, no one can get you there. It's this place of peace and fear and all of these things that I need to feel alive and accomplished. There's a certain amount of duty and obligation in that, but none of it overrides my sheer love of being in the ocean.

So which waves are the most dangerous?

When you get waves of over 100 feet high, that's the point when we start to become ants in a water hose. Waves are like dogs, where there are little fearsome ones and there are big, gentle ones. Big waves are relative to the person. I'm always in envy of the beginner when I see them riding a little wave; it's little for us, but it's big for them.

But do you ever feel afraid?

The danger is real and ever present. I used to get rescued once a week or every few days when I was a young kid. I'd get washed out to sea and the lifeguards would come out and rescue me. I thought I'd never get back up. I feel fear – you have to. It's part of the respect for the ocean that you have to have. If you're not fearful you're ignorant and blind.

So, clearly you just push through fear, anxiety, whatever. What holds people back in your opinion?

No one likes to be a beginner. There's a reason why short guys go to gymnastics and tall guys go to basketball. We gravitate towards things that are easy for us. We like to be comfortable and be good, not realizing that things are always changing, and if you're not getting better you're getting worse. Sometimes people are so caught up about what they can't do that they don't look into what they can do.

Laird, thank you very much.

Part 3. *You will hear a report on why teenagers need reading. For questions 13–16, choose the best answer, A, B or C. There is an example (0). You will hear the recording twice. You now have 30 seconds to review the task.*

As teens spend larger amounts of time communicating with peers via cell phones and playing video games, they devote less time to the brain-building practice of reading. A new survey shows major increases in e-book reading among youths, though print books are still putting up a fight, even among younger children.

Anyway, it may come as a surprise in a media-infiltrated world that teenagers enjoy reading and have a diverse interest in books. Among their favourite categories are literature, fiction and biographies about people who affect their lives today. Popular authors on the market from the year 2000 onwards have captured the interest of teen readers. The Harry Potter series has been a major contributor to reawakening an interest in reading. Young readers will hardly appreciate an author talking down to them or having a weak plot.

According to Prof Teresa Cremin, former president of the UK Literary Association, pleasure reading is important for both educational achievement and, arguably, for social mobility. Children who read for pleasure are enhancing and extending their own cognitive development when you take into account factors such as socio-economic background and parental education. All types of reading material are equally valid. It's the breadth and variety of reading material that is crucial.

Another significant element is the focus on reading in the curriculum. The research has found that whilst primary school teachers do read personally for pleasure, they were insufficiently knowledgeable about children's literature, so doubted their ability to recommend books to children. We need teachers who read, and readers who teach. If our focus is the skill to read only, and not the will, we lose the capacity to extend that attainment through focusing on the pleasure.

As teachers are quick to point out, the book itself has to do a lot of the work. Many agreed that teens knew at once whether a book was for them by the cover and the blurb: teens seem only able and willing to read books that appeal to them. That decides the book's fate and their future as readers as well – or not. But initiatives, covers, and marketing aside, it has to be the right book for the right child.

Part 4. *You will hear a report on the waste of electricity. For questions 17–25, complete the sentences. You may write **one** word only. Write the word **exactly** as you hear it. There is an example (0). You will hear the recording twice. You now have 30 seconds to review the task.*

People who say they are passionate about the future of this planet aren't even paying attention to the energy use that's driving climate change. So the question is, how can we get the people across the globe to start paying attention to the energy we're using, and start wasting less of it?

The answer comes from a behavioral science experiment that was run one hot summer in San Marcos, California. Graduate students put signs on every door in one neighborhood. One quarter of the homes received a message that said, "Did you know that you could save 54 dollars a month this summer? Turn off your air conditioning, turn on your fans". Another group got an environmental message. And still a third group got a message about being good citizens. Most people guessed that the money-saving message would work best of all. In fact, none of these messages worked. They had zero impact on energy consumption.

But there was a fourth message, and this message simply said, "When surveyed, 77 percent of your neighbors said that they turned off their air conditioning and turned on their fans. Please join them." And they did. The people who received this message showed a marked decrease in energy consumption simply by being told what their neighbors were doing.

So what does this tell us? Well, if something is inconvenient, even if we believe in it, moral persuasion and financial incentives, don't do much to move us – but social pressure, that's powerful stuff. And harnessed correctly, it can be a powerful force for good.

Twenty percent of the electricity in homes is wasted, and when I say wasted, I don't mean that people have inefficient light bulbs. Although they may. I mean we leave the lights on in empty rooms, and we leave the air conditioning on when nobody's home. That's 40 billion dollars a year wasted on electricity that does not contribute to our well-being but does contribute to climate change.

Take a look at Prius cars. Prius cars are efficient not only because Toyota invested in material science but because they invested in behavioral science. The dashboard that shows drivers how much energy they're saving in real time makes former speed demons drive more like cautious grandmothers.

Part 5. You will hear people talking about whether graffiti is a form of art. For questions 26–30, match the extracts that you hear with statements A–G. There is an example (0). You will hear the recording twice. You now have 15 seconds to review the task. There is **one** statement that you do not need to use.

Example (0)

I think that in most cases graffiti is meaningless and is pointless. It spoils a nice day for lots of people because it damages property, schools and even you. People don't feel safe when there is graffiti around. Neighborhoods with graffiti see a decrease in property values, loss of business growth and tourism.

Speaker 1

Graffiti yes, Tagging no. There is a distinct difference in what a person may see as graffiti. To discern what is art and what is vandalism is a rather simple task. All you really must do is to look into the amount of work invested in it. Highly complex pieces can take 10 hours to complete. This art should be respected because it makes cities look more vibrant and beautiful. If it were on canvas these walls would have 24 hour security and a charge to go and view.

Speaker 2

I think that modern graffiti is a form of vandalism although much of modern graffiti is done where buildings are abandoned or falling apart. Some may argue that this makes the building more beautiful, or interesting, or even if we dare say, works of art. If I was to plant flowers in a public patch of grass without permission is that wrong? If I was to rip up a public patch of grass without permission is that wrong? If your aim is to vandalize and destroy, it's wrong. Yes, I believe graffiti is art although it's not always right.

Speaker 3

Is graffiti art? Well, when I hear the word graffiti, I think of it as a crime. In the 21st century Tagging and Bombing graffiti look really bad and I'd definitely not call it art. To be honest, I can only think of one graffiti "artist" and that's Banksy. This is mainly because he is the only one who adds moral or political views. Graffiti pieces that have a lot of thought put into them and have colours and patterns and are not just another quick scribble and they look amazing. It's something that inspires people and allows them to have a say.

Speaker 4

It's clear to me that street artists are more than just vandals, whether they've been chroniclers, beautifiers, or even revolutionaries. We're quick to condemn someone who uses a public space for art that might not be oh-so-traditional. Can we take a step back and think this is maybe more than what we think at first glance? Like so many other pieces of art, it is something that we can look back on and remember who we were so many years before.

Speaker 5

The examples of graffiti that may count as "art" in some people's mind is very small in number compared to the graffiti that is obscene, gang-related, and ugly. Graffiti "artists" should realize that the owner of the property they are vandalizing may not want anything painted on their property, and that they may take great pride in having a clean and tidy property. Many buildings in areas where graffiti is common are large and beautiful buildings that are great examples of their period's architecture, so the argument that graffiti is to make ugly buildings prettier is not founded in fact.